

П. Ф. Кулинич

Землі населених пунктів

ЗЕМЛІ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ – одна з категорій земель [земельного фонду України](#). Згідно із Земел. кодексом України, до них належать землі, що знаходяться у межах насел. пунктів (міст, с-щ та сіл). Займають бл. 0,5 % тер. країни. З. н. п. відіграють важливу екон. і соц. роль, оскільки є місцем проживання насел. і зосередження значної частини вироб. потенціалу країни. З. н. п. виокремилися як одна з категорій земель зі встановленням зовн. меж міст, с-щ та сіл. Ці межі визначаються проектом планування та забудови або тех.-екон. обґрунтуванням розвитку міста чи с-ща. Межа міста встановлюється і змінюється ВР України, с-ща – обл. радою або (за її дорученням) відповід. рай. та міською (у містах з рай. поділом) радами. Межі сільс. насел. пунктів встановлюються у порядку землеустрою та затверджуються або змінюються рай., міською (в містах з рай. поділом) радами. Особливістю З. н. п. є те, що вони перебувають у віданні відповід. ради. Сільс., селищні та міські ради виконують такі функції щодо упр. цими землями: передають земел. ділянки у власність, надають їх у користування, зокрема на умовах оренди; вилучають (викупувають) земел. ділянки для держ. та громад. потреб; отримують плату за землю; здійснюють держ. контроль за використанням та охороною земель, додержанням земел. законодавства; сприяють створенню екологічно чистого середовища та поліпшенню природ. ландшафтів; припиняють право користування земел. ділянкою чи її частиною у разі порушення земел. законодавства власниками землі і землекористувачами, відмови від землі тощо; погоджують будівництво житл., вироб., культурно-побут. та ін. споруд на земел. ділянках, що перебувають у власності або користуванні; дають висновки про передачу або вилучення земел. ділянок, що провадиться радою вищого рівня; вирішують земел. спори та ін. питання регулювання земел. відносин у межах своєї компетенції. Крім того, міські ради забезпечують організацію землеустрою, затверджують проекти внутр.-госп. землеустрою та контролюють їхнє впровадження.

З. н. п. використовують відповідно до ген. планів, проектів планування і забудови та планів земел.-госп. устрою насел. пункту. Планом земел.-госп. устрою визначається особл. режим використання земель: сан.-захис. зон шкідл. і небезпеч. пром., складських та комунал. підприємств; зон та округів сан. охорони курортів; зон сан. охорони джерел водопостачання, водоочис. споруд; водоохорон. зон водойм і річок, узбережжя

водосховищ, Чорного та Азов. морів (у примор. насел. пунктах); зон охорони ландшафту, пам'яток історії та культури, регулювання забудови; охорон. зон заповідників, заказників, природ. нац. парків, ботан. садів; зон залягання корис. копалин (крім заг.-поширених); сейсмич. зон та зон руйнування земної поверхні, зсувів, затоплення і підтоплення, тектон. розломів та ін. небезпеч. природ. і антропоген. процесів. Межі таких зон на тер. насел. пункту визначаються його ген. планом та спец. проектами і затверджуються відповід. радою, а також органами, які приймають рішення щодо створення об'єктів природоохорон., оздоров., істор.-культур. та ін. значення. Для відновлення ландшафту і тер., порушених унаслідок госп. діяльності і природ. процесів, збереження та відновлення родючості ґрунтів, припинення шкідл. впливу порушених земель на довкілля у плані земел.-госп. устрою передбачаються заходи щодо поліпшення, рекультивації та консервації земель. План земел.-госп. устрою насел. пункту обов'язковий для виконання органами держ. упр. та виконав. влади, а також підприємствами, установами, організаціями і громадянами. Забудова З. н. п. відбувається згідно з цим планом. Розміри земел. ділянок, що надаються радами насел. пунктів під забудову, визначаються ними відповідно до затвердж. у встановл. порядку норм та проектно-тех. документації спорудження об'єктів. При необхідності тер. насел. пункту можуть розширювати за рахунок прилеглих до нього земель. При цьому включення земел. ділянок до меж міста, с-ща чи села не тягне за собою припинення прав власності і користування ними, якщо їх не викуплено для сусп. потреб чи вилучено з мотивів сусп. необхідності у встановл. законом порядку.

Рекомендована література

1. Дехтяренко Ю., Драпиковський О., Іванова І. Регулювання земельних відносин у місті. К., 1997.

Бібліографічний опис:

Землі населених пунктів / П. Ф. Кулинич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-15972>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).